

Sygn. akt III Ca 88/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie
następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś (sprawozdawca)

Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. A.

przeciwko L. J., M. J., A. B., B. B.

o zniesienie służebności drogi koniecznej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 16 grudnia 2014 r., sygn. akt I C 322/12

oddala apelację.

Sygn. akt III Ca 88/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gorlicach oddalił powództwo A. A. o zniesienie służebności drogi koniecznej (pkt I) oraz kosztami procesu, których szczegółowego wyliczenia dokona referendarz sądowy, obciążył powoda (pkt II).

Na uzasadnienie powyższego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy podał, iż zarówno przesłanki zniesienia służebności gruntowej za wynagrodzeniem (art. 294 k.c.), jak i bez wynagrodzenia (art. 295 k.c.) nie zostały w niniejszej sprawie wykazane. Trasa, jaką alternatywnie wskazywał powód dla zapewnienia dojazdu pozwanym do ich posesji była brana pod uwagę w postępowaniu w przedmiocie ustanowienia drogi koniecznej w 2006r. i wówczas Sąd orzekający uznał, iż nie zapewnia ona odpowiedniego dostępu do takiej drogi, a od tego czasu nic się nie zmieniło, nie można zatem przyjąć, iż przedmiotowa służebność utraciła dla pozwanych wszelkie znaczenie. Ponadto powód nie wykazał także, aby po ustanowieniu służebności doszło do takiej zmiany stosunków, wskutek której stała się ona dla powoda szczególnie uciążliwa, bowiem wzmożony ruch samochodów na szlaku nie ma w istocie miejsca (wbrew twierdzeniom pozwu po szlaku przejeżdżają jedynie samochody osobowe oraz dostawcze średniej wielkości, a nie tiry), zaś istniejące na budynku mieszkalnym powoda rysy powstały wskutek wad w procesie budowlanym oraz osiadania gruntu, a nie są

skutkiem dokonywanych przejazdów. Z kolei mruganie światła w budynku gospodarczym powoda wynika ze złego stanu instalacji elektrycznej, a powód nie udowodnił, aby przejeżdżanie samochodów szlakiem służebnym płożyło zwierzęta powoda w stopniu pozwalającym uznać za szczególnie uciążliwy dla właściciela, tym bardziej, że on także korzysta ze szlaku w zakresie przejazdów samochodem.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją powód, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na nieprawidłowej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, który w jego ocenie pozwalał na przyjęcie stwierdzenia, że istniejąca służebność po jej ustanowieniu stała się dla powoda szczególnie uciążliwa. Zdaniem apelującego Sąd I instancji oparł się na niepełnej i niekonsekwentnej opinii biegłego, podczas gdy z całokształtu okoliczności jednoznacznie wynika zasadność roszczenia o zniesienie służebności. Apelujący podał, iż ustanowienie służebności było dla niego krzywdzące, jednakże wskutek niewłaściwej reprezentacji go przez pełnomocnika w tamtej sprawie, nie była możliwa kontrola instancyjna prawidłowości wydanego orzeczenia. Obecnie służebność stała się dla powoda szczególnie uciążliwa ze względu na przejeżdżające samochody ciężarowe (zaopatrujące zakład tapicerski prowadzony na posesji pozwanych), które powodują hałas w dzień i w nocy, jak również drgania wywołujące degradację jego budynku mieszkalnego (pęknięcia ścian i fundamentów), zwłaszcza że droga jest na wzniesieniu i samochody muszą przejeżdżać na zwiększonych obrotach silnika.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem podniesione w niej zarzuty okazały się bezzasadne.

W sprawie nie zaszyły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, których wystąpienie sąd odwoławczy ma obowiązek uwzględnić rozpatrzyc z urzędu - art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził wszystkie dowody wnioskowane przez strony i na tej podstawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Zarówno ocena zgromadzonego materiału dowodowego, jak i poczynione w jej wyniku ustalenia faktyczne zostały dokonane w sposób wynikający ze stosownych przepisów prawa, a prawidłowości tej apelujący nie zdołał podważyć w wystosowanej apelacji. Sąd Okręgowy także nie dopatrył się uchybień w tym zakresie, a ponieważ dokonane ustalenia jednoznacznie wynikają z zebranego materiału dowodowego, dlatego też zasługują na pełną aprobatę. Także wysunięte na jej podstawie wnioski prawne są prawidłowe i zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa materialnego.

Powód upatrywał podstawę swojego żądania w treści art. 294 k.c., zgodnie z którym właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zniesienia służebności gruntowej za wynagrodzeniem, jeżeli wskutek zmiany stosunków służebność stała się dla niego szczególnie uciążliwa, a nie jest konieczna do prawidłowego korzystania z nieruchomości władnącej. W oparciu o ten przepis można wyodrębnić dwie przesłanki, które przy łącznym wystąpieniu dają podstawę uwzględnienia powództwa o zniesienie służebności gruntowej za wynagrodzeniem: zmiana stosunków, wskutek której służebność stała się dla właściciela nieruchomości szczególnie uciążliwa oraz brak konieczności dalszego istnienia służebności do prawidłowego korzystania z nieruchomości władnącej. Kluczowy w związku z tym jest moment ustanowienia służebności, bowiem orzekanie w oparciu o przepis art. 294 k.c. polega na porównaniu stosunków w dacie ustanawiania służebności oraz z chwili domagania się jej zniesienia. Jeżeli badanie to doprowadzi do wniosku, że po pierwsze nastąpiła zmiana stosunków i jest to zmiana tego rodzaju, że powoduje, iż korzystanie z służebności stało się dla właściciela nieruchomości szczególnie uciążliwe, a po drugie że nie ma potrzeby dalszego korzystania z niej przez osoby uprawnione, to roszczenie będzie zasadne - w przeciwnym zaś wypadku powództwo podlegać będzie oddaleniu. Przez „zmianę stosunków” w rozumieniu art. 294 k.c. należy rozumieć zarówno zmianę okoliczności związanych z wykonywaniem konkretnej służebności gruntowej, jak i ogólną zmianę stosunków społeczno-gospodarczych (orzeczenie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 1964r., III CO 61/64, OSNCP 1965).

W niniejszej sprawie przedmiotowa służebność drogi koniecznej ustanowiona została postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorlicach z dnia 3 listopada 2006r. (sygn. akt I Ns 18/06), zatem zasadniczą dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie będzie okoliczność, czy po 2006r. nastąpiła zmiana stosunków, a jeśli tak, to czy w jej skutek korzystanie z służebności stało się dla powoda szczególnie uciążliwe i czy nadal zachodzi konieczność korzystania ze służebności przez uprawnionych. Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż w okolicznościach niniejszej sprawy taka zmiana nie miała miejsca. Zarówno w chwili ustanawiania służebności, jak i obecnie z drogi korzystają te same osoby i w tym samym zakresie. Nie zwiększył się ruch na tejże drodze, nie zmienił się także rodzaj pojazdów, jakie nią przejeżdżają, w szczególności wbrew twierdzeniom powoda nie mają miejsca przejazdy tirami (które nawet nie miałyby możliwości dokonania takiego wjazdu), a samochody ciężarowe średniej wielkości przejeżdżały także w 2006r., bowiem w dacie tej funkcjonował już zakład tapicerski znajdujący się na należącej do pozwanych L. i M. J. działce nr (...) i także wówczas transportowane już były do niego meble (syn pozwanych S. J. rozpoczął działalność gospodarczą w czerwcu 2004r., a i sam powód przyznał, iż w dacie orzekania w przedmiocie ustanowienia służebności zakład tapicerski już istniał). Natomiast wskazywana przez powoda droga, z jakiej uprawnieni z służebności mogliby alternatywnie korzystać (znajdująca się po drugiej stronie ich posesji) także była brana pod uwagę w postępowaniu I Ns 18/06 w przedmiocie ustanowienia drogi koniecznej dla działek pozwanych i została uznana przez orzekający wówczas Sąd za dojazd nieodpowiedni, przede wszystkim ze względu na brak jej urządzenia. Obecnie w tym zakresie nic się nie zmieniło – droga nadal nie jest w takim stanie, jaki można by uznać za odpowiedni dla zaspokojenia potrzeby dojazdu pozwanych do swoich posesji, bowiem pomimo wysypania żwiru na jej początkowym, bardzo krótkim odcinku, w dalszej części jest porośnięta trawą z zaznaczonymi, nieutwardzonymi koleinami i nie jest możliwe dojechanie nią w każdej porze roku do nieruchomości osób uprawnionych do korzystania z służebności ustanowionej na działce powoda. Tym samym istnienie przedmiotowej służebności jest nadal konieczne dla zapewnienia prawidłowego korzystania przez pozwanych z nieruchomości władających.

Natomiast jeżeli chodzi o wskazywane przez apelującego rysy na należącym do niego budynku mieszkalnym, to stwierdzić należy, iż nie wykazał on, ażeby miały one związek przyczynowo-skutkowy z przejeżdżaniem samochodów po szlaku służebnym. Brak tego związku jednoznacznie został ustalony na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego do spraw budownictwa B. I., której prawidłowości pomimo wysuwanych zarzutów powód nie zdołał zakwestionować. Posiadający odpowiednie uprawnienia biegły badał stan na gruncie, w tym budynek mieszkalny powoda i dokumenty związane z jego budową i na tej podstawie wspierając się stosownymi przepisami obowiązującymi w tym zakresie stwierdził, iż przyczyna występowania rys na ścianach i fundamentach domu powoda nie jest spowodowana użytkowaniem drogi służebnej w zakresie dokonywanych przejazdów (także przez samochody dostawcze), a tkwi gdzie indziej. Biegły w następstwie wysunięcia przez apelującego zarzutów do opinii, podtrzymał płynące z niej wnioski podczas ustnego przesłuchania na rozprawie w dniu 16 grudnia 2014r. i w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw, aby kwestionować wykonaną przez niego pracę zarówno pod kątem formalnym, jak i merytorycznym. Zauważyć w tym miejscu można, iż wnioski wysunięte przez biegłego nie budzą wątpliwości z punktu widzenia zasad logiki i doświadczenia życiowego. Bliskość dróg dojazdowych (a nawet dróg publicznych) względem budynków mieszkalnych jest zjawiskiem powszechnym a niezwykle rzadko pojawiają się zarzuty o negatywnym wpływie dróg na konstrukcję budynków. Bardzo istotne jest to, że sporna służebność przebiega siedem metrów od budynku powoda a zważywszy na charakter tej drogi nie stanowi szlaku o dużym obciążeniu ruchem pojazdów. Skoro powód wysuwając twierdzenia niezgodne z wnioskami zawartymi w opinii sporządzonej przez posiadającego uprawnienia w przedmiocie zleconego mu zadania specjalisty nie zdołał podważyć prawidłowości dokonanej przez niego oceny, a przy tym nie wnosił na przykład o powołanie innego biegłego dla zbadania przedmiotowej okoliczności, a Sąd Okręgowy jak zaznaczono nie dopatrywał się w tym zakresie żadnych uchybień, to stwierdzić należy, iż okoliczność wpływu użytkowania szlaku służebnego w zakresie przejazdów na budynek mieszkalny powoda nie została przez niego udowodniona. Inaczej ujmując, powód nie wykazał, aby istniejące na należącym do niego budynku i jego fundamentach rysy posiadały źródło powstania w dokonywanych szlakiem służebnych przejazdach.

Tym samym nie została spełniona przesłanka zaistnienia po ustanowieniu służebności gruntowej zmiany stosunków o której mowa w art. 294 k.c., a niedogodności, o których wspomina powód wynikają z normalnego, typowego

korzystania ze szlaku służebnego i nie noszą cech szczególnej uciążliwości dla właściciela nieruchomości obciążonej. Skoro tak, to powództwo okazało się bezzasadne i podlegało oddaleniu.

Na marginesie warto także zaznaczyć, iż przepisy regulujące zniesienie istniejącej służebności nie mają na celu i tym samym nie mogą zmierzać do podważenia prawidłowości oceny dokonanej przez Sąd orzekający w sprawie o ustanowienie tejże służebności, nawet jeśli wskutek zaniedbania reprezentującego powoda pełnomocnika procesowego wydane w nim orzeczenie nie zostało poddane kontroli instancyjnej przez sąd odwoławczy. Postanowienie to jest prawomocne, a tym samym wiążące dla stron, jak i Sądu orzekającego w niniejszej sprawie i tylko spełnienie przesłanek wymienionych w przepisach regulujących zniesienie służebności mogłoby spowodować anulowanie istniejącej służebności, jednakże w niniejszej sprawie nie było podstaw dla takiego stwierdzenia i orzeczenia zgodnie z żądaniem pozwu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

(...)